

Chế biến thức ăn gia súc bằng bột cây cỏ stylô

1. Bột cỏ stylô

Cỏ stylô (*Stylosanthes gracilis*) là cây họ đậu. 1 kg bột cỏ stylô có 96g đạm tiêu hóa, tương đương 0,64 đơn vị thức ăn, dùng nuôi lợn rất tốt không kém cám gạo. Cỏ băm ngắn phơi khô, nghiền mịn rồi đem phơi lại, đóng bao bảo quản nơi thoáng khô ráo.

2. Bột bèo hoa dâu

Bèo hoa dâu, là cây phân xanh có đến 28-30% protein trong vật chất khô, trên 3% chất béo, 10,5% chất khoáng, 6,50% tinh bột đường, còn nhiều vitamin B2, vitamin A rất cần cho gia cầm. Giá trị của bèo dâu ở chỗ tương đối đầy đủ các acid amin và khoáng đa lượng, vi lượng.

Thực tiễn cho gà ăn bèo hoa dâu tăng tỷ lệ đẻ, ấp nở, giảm chi phí thức ăn, màu lòng đỏ trứng đậm hơn so với thí nghiệm đối chứng. Thường bổ sung 5% vào khẩu phần thức ăn hỗn hợp hàng ngày. Chế biến bột bèo hoa dâu đơn giản vì thu hoạch vào mùa hè, sau khi rửa sạch, phơi nắng trên sân, đảo đi đảo lại cho khô. Cũng có thể sấy 50-60°C-80°C, rồi nghiền thành bột phơi khô cho vào bao nilông bảo quản ở nơi khô thoáng.

3. Bột lá keo đậu

Có thể chặt cành phơi cho lá rụng, nếu trời mưa thì tuốt lá rang nóng cho khô, giã thành bột, đóng bao nilông, dự trữ nơi khô thoáng.

Cho gà ăn 4-6% khẩu phần bột lá keo đậu gà tăng trọng khá, đẻ nhiều, tỷ lệ trứng có phôi tăng trên 7%, ấp nở tăng 15-16%, chi phí thức ăn giảm.

Cho lợn ăn bột lá keo đậu có thể đến 10% đều cho tăng trọng của lợn khá, đến 10%, cho bò ăn lá keo đậu cũng cho kết quả tăng trọng và tăng lượng hemoglobin trong máu.

Viện Chăn nuôi đã nghiên cứu và có kết luận tỷ lệ bổ sung bột lá keo đậu vào khẩu phần thức ăn gà 2-4%; lợn con 2-3%; lợn nái 5-6%; bê nghé 7-30%.

4. Bột lá và hạt cây so đũa

Là loại cây họ đậu trồng ở nhiều nơi, hạt và lá có tỷ lệ protein cao và nhiều vitamin.

Thu hoạch quanh năm nhất là mùa mưa

nhiều lá, mỗi cây 1 năm 5-20 kg lá, chặt cành để lấy lá thì các cành khác mọc lại nhanh. Lá băm nhỏ trộn vào thức ăn lợn đến 20%, giã bột khô thì 10-15%.

Hạt so đũa thu vào tháng 4 đến tháng 6 dương lịch khi quả đã chín vàng, đập ra.

mỗi quả có 40-60 hạt, mỗi vụ một cây so đũa cho 3-6kg hạt. Hạt phơi khô rang vàng nghiền thành bột cho lợn ăn không quá 5% khẩu phần làm tăng trọng đến trên 10% hoặc cao hơn, giảm chi phí thức ăn. Trộn lá so đũa 15-20% vào rơm, cỏ, trâu, bò, dê ăn chóng béo khỏe.

5. Bột lá mắm

Cây lá mắm mọc quanh năm ở vùng nước mặn, nước lợ ven biển nhất là ở các tỉnh nam Trung Bộ và miền Nam.

Năng suất lá cao, mỗi vụ 1 ha cho đến 10 tấn (mật độ 2000 cây/ha), hàng năm thu 4 vụ, có độ tái sinh rất mạnh, sau khi hái lá 28 ngày thì lá mới lại mọc ra đầy đủ.

Lá mắm thu về rửa sạch, phơi hoặc sấy khô, nghiền bột (4 tươi cho 1 khô) có giá trị dinh dưỡng tương đương bột lá sắn, bột cỏ stylô, có tỷ lệ protein thô 16,5%. Qua theo dõi cho thấy bột lá mắm bổ sung vào thức ăn gà thịt 9%, gà đẻ 5%; lợn nái, lợn hậu bị lớn 10-12%, lợn con và hậu bị nhỏ 4%. Xí nghiệp Bột lá mắm Bolaco, tỉnh Minh Hải, cho biết là lợn ăn bột lá mắm ngủ nhiều, giảm tiêu hao năng lượng (do có chất an thần canxi bromua), lợn con theo mẹ ít bị tiêu chảy, gà lông mượt,

da vàng.

6. Cao rau cỏ

Có thể chế cao rau cỏ bằng các loại rau cỏ xanh tươi như dây lạc, khoai lang, đậu tương, thân ngô xanh, lá keo đậu, lá sắn; thân lá đậu v.v... rửa sạch băm nhỏ vắt lấy nước, bỏ bã. Đun nước dịch rau cỏ này ở nhiệt độ 70-80°C (không cho sôi), chất đặc nổi lên thành một lớp vách chứa protein và vitamin vớt ra, rải mỏng phơi khô trên sân xi măng, sân gạch - cho thêm 7-8g muối/1 lít váng cao. Cao khô tán thành bột dự trữ, có nhiều vitamin nhóm B, E, tiền vitamin D, A. Cao rau cỏ có thể cho gia súc non uống tươi hoặc bột cao khô đều kích thích ngon miệng, có thể trộn với sữa cho bê nghé non uống. Cho lợn 50-60g cao rau cỏ tươi mỗi ngày, lợn tăng trọng nhanh, giảm tiêu tốn thức ăn.

7. Bột rau cỏ

Các loại rau muống, rau lang, lá sắn, lá cây họ đậu v.v... thu về rửa sạch băm nhỏ, rải phơi trên sân thật khô rồi nghiền thành bột. Nếu phơi được nắng bột rau cỏ sẽ có màu xanh vàng thơm ngon. Bột rau cỏ có nhiều chất dinh dưỡng nhất là caroten, có thể đến 25mg/100g, trung bình 16mg/100g.

Bột rau cỏ 4% trong thức ăn gà công nghiệp là thích hợp (Đại học Nông nghiệp IV).

(Nguồn: Chế biến thức ăn gia súc. NXB Văn hóa Dân tộc, 2001, tr.10-14)